

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра зарубіжної літератури

Силабус навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(Зарубіжна література ХІХ ст.: Романтизм)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	035 Філологія
Спеціалізація:	035.051 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
Освітньо-професійна програма:	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
Семестр рік навчання:	5 3
Статус дисципліни:	Обов'язкова дисципліна
Обсяг:	3 кредити, 90 год, з яких: 22 год лекцій, 14 год семінарських занять
Мова викладання:	українська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Наталія Василівна Абабіна, доцент кафедри зарубіжної літератури
Контактна інформація:	nva2016odessa@gmail.com
Робоче місце: кафедра зарубіжної літератури (ауд. 108)	бульвар Французький, 24/26, кафедра зарубіжної літератури (ауд. 108)
Консультації:	За затвердженим графіком
Передреквізити:	«Історія зарубіжної літератури Середніх Віків, Відродження та Класицизму», курсова робота з зарубіжної літератури
Постреквізити:	«Історія зарубіжної літератури: Реалізм, ХХ століття – перша третина ХХІ століття», педагогічна практика, асистентська практика магістра, кваліфікаційна магістерська робота
Мета навчальної дисципліни:	розглянути основи та закономірності реалістичного мислення, наявні у західноєвропейській літературі означеного століття у контексті безперервного розвитку світової літератури; показати закономірності літературного процесу, розкрити його особливості в національному

		вирішенні проблем буття.
Завдання дисципліни:	навчальної	представити аналіз творів епохи реалізму XIX століття, розглянути національні особливості країн Західної Європи, які вплинули на розвиток даного напрямку в Іспанії.
Очікувані результати навчання:	результати	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні періоди розвитку літератури другої половини XIX століття – основи та закономірності реалістичного мислення – специфічні принципи аналізу західноєвропейської та американської літератури другої половини XIX століття <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опрацьовувати та аналізувати вказані у списку джерела та додаткові з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати – аналізувати запропоновані для читання художні тексти – розкривати закономірності літературного процесу в національному вирішенні проблем буття – розрізняти у творчості авторів типові елементи реалізму та індивідуальні досягнення, пов'язані з проблемами національного становлення
Зміст дисципліни:	навчальної	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль</p> <p style="text-align: center;">Естетика реалізму XIX століття у західноєвропейській літературі</p> <p>Тема 1. Вступ до курсу. Література XIX ст. як безцінний внесок у скарбницю світової культури. Естетика реалізму.</p> <p>Зміни в ідеологічному та соціальному сприйнятті. Проблема періодизації реалістичного напрямку. Його етапи розвитку в XIX ст. Основні риси естетики реалізму. Поняття про реалістичну типізацію).</p> <p>Тема 2. Літературна ситуація у Франції в 1830-1840 рр. Творчість Стендаля, його естетичні погляди.</p> <p>Співвідношення романтичних та реалістичних тенденцій у творах (естетичні маніфести французьких реалістів (О. де Бальзак "Передмова до "Людської комедії"), Ф.Стендаль "Вальтер Скотт і принцеса Клевська").</p> <p>Тема 3. О. де Бальзак – одна з центральних фігур класичного французького реалізму. П. Меріме.</p> <p>Естетична програма О. де Бальзака, особливості його творчого методу (соціальна типізація, деталь як головний засіб створення характеру, масштабність). "Людська комедія" – епопея життя XIX ст., її задум та втілення.</p> <p>П. Меріме, його естетична програма. Психологія сучасної людини, яка стає жертвою соціальних змін.</p> <p>Тема 4. Літературна ситуація в Англії у 1830-1840 роки. Творчість Ч. Дікенса і У. Текеря.</p> <p>Вікторіанство як культурний феномен. Еволюція його світогляду. Жанр соціального роману у творчості Дікенса. Полеміка</p>

Текеря з Дікенсом з питань естетики реалізму. Іронічне обігравання умовностей вікторіанського роману як засіб виявлення і викривання лицемірства та снобізму.

Тема 5. Літературна ситуація в Західній Європі 1850-70 років. Англійський реалістичний роман другої половини XIX ст. Естетика натуралізму.

Новий етап розвитку реалізму, орієнтація на зображення повсякденного буття звичайної людини. Пізній реалізм. Маніфести натуралізму (Золя "Експериментальний роман", І.Тен "Вступ до історії англійської літератури"). Основні художні принципи відображення героїв та обставин. Творчість Гі де Мопассана – романіста й новеліста. Новелістика Гі де Мопассана: різновиди, ознаки, провідні теми. Загальна характеристика романів письменника.

Тема 6. Літературна ситуація у Франції в 60-70-х роках XIX ст. Творчість Флобера.

Творчість В.Гюго другого періоду. Роман-епоса "Знедолені" (проблематика, система образів, характер головного героя, композиція). Жанрова своєрідність роману "93-й рік". Творчий шлях братів де Гонкур. Роман "Жерміні Ласерте". Натуралізм і реалізм. Біологічність, фізіологічність натуралістичного світосприйняття соціальності. Характер і темперамент. Творчість Г.Флобера, його естетична теорія "об'єктивного" мистецтва), самоусування всезнаючого автора, новий етап в техніці оповіді. Особливості композиції роману "Мадам Боварі", критичне переосмислення кліше романтичного сприйняття, сатирична картина життя Франції середини XIX сторіччя. Система персонажів у романі "Мадам Боварі". Боротьба Флобера за точність художнього слова. Повість "Саламбо", екзотичність художнього матеріалу, історія і вимисел. Сатиричний пафос роману "Виховання почуттів", соціальної історії Франції перехідного періоду.

Тема 7. Боротьба напрямів у літературі кінця XIX – початку XX ст.

Творчість Г.Ібсена. Періодизація: романтизм та реалізм в драматургії Ібсена. "Аналітична драма" Г.Ібсена - художня та жанрова своєрідність ("Ляльковий дім", "Привиди"). Творчість Б.Шоу. "Проблемна, інтелектуальна" драма Б.Шоу. Циклізація творів. Наслідування ібсенівської традиції.

Тема 8. Група "Парнас" та Шарль Бодлер — передтеча символізму. Символізм у драматургії.

Життєвий шлях Ш.Бодлера. Новаторство творчості. Збірка "Квіти зла" – вияв протиставлення Добра і Зла. Символічний зміст поезій Ш.Бодлера. Естетична програма символізму. Поль Верлен - "король" символізму. "Поетичне мистецтво" — віршований маніфест символізму. Життєвий шлях М.Метерлінка. Роль драматурга у становленні "нової драми". Символічний образ птаха у драмі-феєрії "Синій птах".

Тема 9. Провідні особливості розвитку реалізму в іспанській літературі XIX ст. Творчість Фернан Кабальєро. Умови формування критичного реалізму в Іспанії. Програма «європеїзації» Іспанії. Іспанська регіоналістська проза. Творчість Фернан Кабальєро. Костумбристська живописність побуту і звичаїв рідної Андалусії.

	<p>Фольклорна основа оповідань. «Романи звичаїв».</p> <p>Тема 10. Творчість Антоніо де Труеби, Хосе Марії де Переда. Оспівування Басконії. Селянська тема оповідань. Зворушливий ліризм, добродушно-іронічний гумор і сатира. Звичаї Баскаїї у творчості Хосе Марії де Переда. Переда як письменник-регіоналіст, зачинатель реалістичної прози в Іспанії.</p> <p>Тема 11. Беніто Перес Гальдос як основоположник критичного реалізму в Іспанії. Цикл історичних романів «Національні епізоди» – масштабне полотно життя нації за три чверті ХІХ століття. Соціальні романи Гальдоса («Донья Перфекта»). Цикл «Сучасні романи». Соціально-критична спрямованість романної тетралогії про Торквемаду.</p>
<p>Методи навчання:</p>	<p>Лекція, семінар, коментування, інструктаж, презентація, бесіда: евристична, проблемна.</p>
<p>Рекомендована література:</p>	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коломієць Н. Є., Яременко Н. В. Історія зарубіжної літератури другої половини ХІХ століття : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2021. 144 с. 2. Літературні напрями: від бароко до постмодернізму : науково-допоміжний бібліографічний покажчик / укладачі Т. Петруня, Є. Руденко. Миколаїв, 2013, 65 с. URL: https://ru.calameo.com/read/003114899221c6028795e 3. Ніколенко О. Зарубіжна література ХІХ століття : підручник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Грамота, 2018. 226 с. 4. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Доба реалізму : навч. посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 424 с. 5. Удовіченко Г. Курс лекцій з дисципліни «Історія зарубіжної літератури». Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. 121 с. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/1688/1/Udovichenko_munual_04_04_19_.pdf 3 6. Ференц Н. Реалізм. Ференц Н. Основи літературознавства. Київ : Знання, 2011. 390 с. <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дем'яненко С. Оноре де Бальзак. «Людська комедія». Життєвий і творчий шлях письменника. Бальзак і Україна. Всесвітня література в сучасній школі. 2015. № 10. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10550/1/%D0%91%D0%B0%D0%140BB%D1%8C%D0%B7%D0%B0%D0%BA_%D0%94%D0%B5%D0%BC%D1%8F%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf 2. Заєць А. Творчість В. Вітмена в контексті розвитку популярної культури США ХІХ століття. <i>Studia Philologica</i> : збірник студентських наукових праць. Рівне : РДГУ, 2018. Вип. 2. С. 332-337. URL: http://repository.rshu.edu.ua/id/eprint/1923/1/%D0%97%D0%B0%D1%94%D1%86%D1%8C%20%D0%90.%D0%9E..pdf 3. Зарубіжна література ХІХ ст. Реалізм : навчальний посібник / уклад. Ю. Ревук. Умань : ФОП Жовтий О., 2016. 116 с. 4. Зарубіжна література ХІХ – ХХ ст. : від романтизму до модернізму : навчальний посібник / уклад. Ю. Ревук. Умань : Візаві, 2018. 236 с 5. Історія світової літератури: методичні рекомендації до курсу / уклад. О. Пуніна, М. Реутова, О. Соловей. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 64 с. URL:

	<p>https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/983/1/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D0%B2A0.pdf</p> <p>6. Історія зарубіжної літератури. Романтизм і реалізм як літературні напрями : навчальний посібник / уклад. Г. Осіпчук. Умань : Візаві, 2020. 156 с.</p> <p>7. Коломієць Н. Особливості художнього історизму англійської романістики XIX століття. ЛОГОΣ : збірник наукових праць. V. 4. 2021. С. 42-44.</p> <p>8. Наливайко Д. Шарль Бодлер – поет скорботи і протесту. Древо шепоту й тіні. Віртуальна антологія світової поезії. 2019. 3 березня. URL: https://drevotinne.blogspot.com/2019/03/blog-post_13.html</p> <p>9. Перепелкіна Т. Панорамне зображення французького суспільства та людських характерів у творчості Оноре де Бальзака. 2019. 12 с. URL: http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/824/1/Per_st_1.pdf</p> <p>10. Рижкова Д., Нестеренко О. Поезія французьких парнасців у перекладах українських неокласиків (на матеріалі перекладу сонету Ж. М. Ередіа «Aux montagnes divines»). In Statu Nascendi. Теоретичні та прагматичні 143 проблеми перекладознавства. Вип. 15. Харків : НТМТ, 2014. С. 162-167. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/46596218.pdf#page=163</p> <p>11. Смольницька О. Античні паралелі у поезії Максима Рильського, Миколи Зерова і Леконта де Ліля: компаративний і перекладознавчий аналіз. Сучасні проблеми мовознавства і літературознавства : збірник наукових праць / відп. ред. І. Сабадош. Ужгород, 2018. Вип. 23. С. 299–304</p> <p>12. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики : навч. посіб. / Н.С. Ференц. — К. : Знання, 2014. — 511 с.</p>
Оцінювання:	<p>Поточний і періодичний контроль: усне опитування, тестова робота, оцінювання активності на семінарі.</p> <p>Підсумковий контроль: іспит.</p> <p>Поточний контроль передбачає оцінювання за 7 семінарів. Періодичний контроль проводиться у вигляді бланкового тестування за Т1–11.</p> <p>Усі види контролю (включаючи іспит) оцінюються в межах 100 б. кожна. Фінальна оцінка – це середнє арифметичне усіх видів контролю.</p>
<p>ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): Відвідування занять Регуляція пропусків</p> <p>Дедлайни та перескладання</p>	<p>Відвідування занять є обов’язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись онлайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (poloz-org-osvit-process_2022.pdf).</p> <p>Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання іспиту відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)</p>

<i>Політика академічної доброчесності</i>	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennyaantiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))
<i>Використання комп'ютерів/телефонів на занятті</i>	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
<i>Комунікація</i>	Всі робочі оголошення надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту або у Viber. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.